

Notat

Dato: 10. juni 2024
Journalnr.: 50956/24

To nye nationale aftaler på det specialiserede socialområde

Der er indgået to nye nationale aftaler med betydning for det specialiserede socialområde:

- *Rammeaftale mellem aftalepartierne og Sammen om Handicap.* Regeringen (SVM) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre har udarbejdet en rammeaftale med input fra Sammen om Handicap, som blev offentliggjort den 2. maj 2024
- *Delaftale mellem regeringen og KL: En bæredygtig udvikling af socialområdet.* Regeringen og KL har som led i forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2025 indgået en delaftale på det specialiserede socialområde. Aftalen er baseret på anbefalinger fra et Ekspertudvalg (Tranæs-udvalget), der blev offentliggjort i april 2024.

Rammeaftale mellem aftalepartierne og Sammen om Handicap

Rammeaftalen er en hensigtserklæring om, at aftalepartierne og Sammen om Handicap er enige om retningen, de vil gå i, ift. tiltag på det specialiserede socialområde.

Rammeaftalen skal sætte retning for de kommende års arbejde med udvikling af handicapområdet.

Rammeaftalen er udarbejdet med input fra Sammen om Handicap, der består af Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, FOA, KL, Landsorganisationen for Sociale Tilbud, Selveje Danmark, og Socialpædagogerne.

- Formål: Kommunerne oplever et stigende udgiftspres, mens borgere med handicap oplever, at kvaliteten i indsatserne, retssikkerheden og tilliden til myndighederne er under pres. Der efterspørges færre rigide regler, mere tillid til borgere og medarbejdere, samt mere anvendelse af forskning. Derudover ønsker man med rammeaftalens tiltag også i højere grad at understøtte mennesker med handicap i at deltage i samfundet.
- Indhold: I rammeaftalen findes 25 forskellige tiltag, hvoraf 18 er på kort sigt og skal implementeres via lovgivning eller lignende i 2024-2025, mens 7 omhandler mere langsigtede udviklingsprojekter i et flerårigt arbejdsprogram på handicapområdet. De enkelte tiltag kan blive justeret eller udgå.
- Tiltagene omhandler bl.a. forenkling af regler, fælles takstmodel, beløbsgrænse for alternative tilbud, revision af magtanvendelsesregler, pårørenderåd på botilbud (hvilket Norddjurs Kommune allerede har), uddannelseskraft på sikrede tilbud, og effektivisering af tilsyn.

Delaftale mellem regeringen og KL: En bæredygtig udvikling af socialområdet

Regeringen og KL er som led i forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2025 enige om en delaftale på det specialiserede socialområde. Aftalen er baseret på anbefalingerne fra ekspertudvalget nedsat af regeringen og KL (det såkaldte Tranæs-udvalg). Ekspertudvalget offentliggjorde deres endelige rapport i april 2024. Regeringen og KL enige om at arbejde videre med at realisere anbefalingerne.

Modsat rammeaftalen er der i denne delaftale mellem regeringen og KL sat konkrete tidsperspektiver og aktører på tiltagene.

- Formål: Aftalens tiltag har til formål at øge det kommunale prioriteringsrum, skabe større tryghed og forudsigelighed for borgerne, samt reducere de stigende udgifter på det specialiserede socialområde.
- Indhold: Der er i alt 11 tiltag. Disse handler bl.a. om eftersyn af service-loven, tydeliggørelse af rækkevidden for de enkelte reglers anvendelse, særlige botilbudspladser til borgere med særligt komplekse behov og udadreagerende adfærd, nyt takstsystem, revision af magtanvendelsesreglerne, forebyggende indsatser efter barnets lov, regelforenkling i sagsbehandlingen, samt en ny strategi for data- og digitalisering 2025-2030.

Forskelle og ligheder mellem aftalerne

Begge aftaler rummer en række forskellige tiltag, hvoraf flere går igen på tværs af aftalerne. Nedenstående tabel giver overblik over forskelle og ligheder.

Tema	Rammeaftale mellem aftalpartierne og Sammen om Handicap (<i>de 18 tiltag på kort sigt</i>)	Delaftale mellem regeringen og KL: En bæredygtig udvikling af Socialområdet
Regelforenkling og mere smidig sagsbehandling	Forløbsanalyse af borgerens vej igennem systemet	Anbefaling om mulige regelforenklinger i sagsbehandlingen
	Enklere og mere smidig sagsbehandling	
	Forenkling af merudgiftsydelsen	
	Forenkling og mere tillidsbaseret visitation til hjælpemidler	
		Anbefaling om tydeliggørelse af hensyn i Serviceloven
		Anbefaling vedr. tydeliggørelse af rækkevidden for de enkelte reglers anvendelse
	Justering af BPA-ordningen (Borgerrettet Personlig Assistance)	
	Anbefaling om øget fleksibilitet for tilpasning af forebyggende indsatser efter barnets lov	
Magtanvendelsesregler	Revision af magtanvendelsesreglerne, herunder udvidelse af anvendelsesområdet for SEL § 129 a og harmonisering af reglerne på socialområdet og demensområdet ift. flytning med værges samtykke.	Anbefaling om revision af magtanvendelsesreglerne (henviser til rammeaftalen).
Øget inddragelse af brugere og pårørende	Det afdækkes, hvordan der kan sikres øget inddragelse af brugere og pårørende, herunder undersøge muligheden for at give brugere og pårørende ret til at oprette råd eller lignende på botilbuddene	

Tema	Rammeaftale mellem aftal-partierne og Sammen om Handicap (<i>de 18 tiltag på kort sigt</i>)	Delaftale mellem regeringen og KL: En bæredygtig udvikling af Socialområdet
Takster, økonomistyring	Specialeplanlægning på handicapområdet og takstmodel for hele det specialiserede socialområde	Anbefaling om udvikling af nyt takstsystem for socialområdet, som bl.a. skal sikre gennemsigtighed i, hvad indsatser reelt koster og sikre sammenlignelighed på tværs af tilbud
	Særligt dyre enkeltsager: Der igangsættes et arbejde, som skal finde mulige løsninger til at reducere udgifterne til de særligt komplekse og dyre enkeltsager, samtidig med at der sikres faglig kvalitet i indsatsen for borgerne	Anbefaling vedr. nye rammer for kapacitetsstyring og etablering af særlige botilbudspladser til borgere med særligt komplekse behov og udadreagerende adfærd, herunder anbefales det at se på et takstloft
	Indførelse af beløbsgrænse for alternative tilbud (Opbakning til aftalen mellem regeringen og KL om at indføre en formaliseret beløbsgrænse for meromkostningerne på 0 pct. for alternative tilbud til det, kommunen har visiteret til. Udvikling af en ny takstmodel skal samtidig understøtte mere gennemsigtighed)	
Udvikling af botilbudskapaciteten og match mellem borger og tilbud		Anbefaling om hensigtsmæssig udvikling af botilbudskapaciteten, herunder igangsætte en undersøgelse, som bl.a. skal afdekke muligheder for en mere fleksibel udnyttelse af botilbudslignende tilbud etableret i boliger opført efter almenboligloven

Tema	Rammeaftale mellem aftalepartierne og Sammen om Handicap (<i>de 18 tiltag på kort sigt</i>)	Delaftale mellem regeringen og KL: En bæredygtig udvikling af Socialområdet
	<i>(Sammenhæng til rammeaftalens specialeplanlægning på handicapområdet, som bl.a. understøtter bedre match af borger og botilbud)</i>	Anbefaling om bedre understøttelse af match mellem borger og botilbud, herunder afdækkes modeller for, hvordan botilbud kan målrettes forskellige specifikke målgrupper samt identificeres mulige tiltag, der kan understøtte øget anvendelsen af matrikelløse indsatser som alternativ til botilbudsindsatser.
Data og digitalisering	Løft af datagrundlag på socialområdet	Anbefaling om ny data- og digitaliseringsstrategi for 2025-2030
Socialtilsyn	Effektivisering af socialtilsyn	Anbefaling vedrørende ny model for tilsyn med sociale tilbud
Kompetenceudvikling og oplysningsvirksomhed	Handicapuge og samfundskampagne	
	Handlingsplan om uddannelse og beskæftigelse	
	Uddannelseskraft på sikrede tilbud	
Øvrige	Ændrede regler for at forblive på botilbud for ægtefæller til afdøde borgere med handicap	
	Afdækning af brug af attester mv. i forbindelse med ansættelse	
	Ekspertudvalgets anbefalinger	

Forskelle mellem de to aftaler:

- Rammeaftalen mellem aftalepartierne og Sammen om Handicap er en hensigtserklæring, og dens tiltag kan blive justeret eller udgå efter nærmere undersøgelse
- Delaftalen mellem regeringen og KL rummer konkrete tidsperspektiver og aktører.

Ligheder mellem de to aftaler:

- Der gives retning på tiltag, der søges gennemført for at realisere anbefalingerne fra Ekspertudvalget

- Begge har til formål at sikre bedre anvendelse af ressourcer på det specialiserede socialområde og derigennem sikre en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af området
- Begge aftaler vil se på de strukturelle udfordringer, rammer og regler på området
- Flere tiltag går igen i begge aftaler, heriblandt fælles takstmodel
- Begge omfatter det samlede handicapområde fra barn til voksen.